

Amikor mindenki elveszít valakit,
lesznek, akik egymásra találnak

Lelkecskék

„Regény a szerelemről, a veszteségről
és a család támogatásáról.”

– historicalnovelsociety.org

fine ●
selection

SANDRA DALLAS

NEW YORK TIMES BESTSELLERSZERŐ

SANDRA DALLAS

Lelkecskék

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2023

Egy

Mire leszálltam a villamosról, és elindultam a járdán, már ereszkedett a sötétkék alkony. Hideg volt, és a levegő nyirkosnak hatott, mintha lógott volna az eső lába. Száraz falevelek hullottak a fákról, és ahogy a szél felkapta őket, zörögve sodródtak az udvarokon és be a csatornába. Siettem haza. Hosszú nap volt mögöttem, és mesélni akartam a nővéremnek a felvonulásról. Ezért nem figyeltem fel a maroknyi férfirra a gyepen a tömb közepén.

A villamos csilingelt a távolban, fémkerekei visítottak a fémsíneken, így a morajt nem hallottam. Összehúztam magamon a kabátot. Megérkeztek az első esőcseppek. A túlságosan felfűtött szerelvényben össze voltunk zsúfolódva, most hirtelen fáztam. Reméltem, Helen már hazaért. Talán el is kezdett vacsorát főzni. Hármásban ehetünk a tűz mellett.

Ekkor megláttam őt – a földön fekvő férfit –, és megtorpantam. Lehetett akár részeg is. A házi whisky egy hadihajóval is végzett volna. Bár országos törvény nem tiltotta az alkoholt, Colorado állam hozott egyet 1916-ban, két évvel korábban. Az illegális lepárlók teljes gőzzel dolgoztak Észak-Denverben és a régi bányászvárosokban a hegyekben. Vagy a férfi talán egy autóbalesetben szenvedett sérülést.

Talán a srác az utcában, aki harminc kilométer per órával száguldzott, végül elütött valakit. Mondogattuk, hogy előbb-utóbb ez lesz. Viszont nem láttam a T-modellt. Talán cserbenhagyásos gázolás történt.

– Mi történt? – kérdeztem két bámészkodó közé befurakodva. – Megsérült? A testvérem ápolónő. Itt lakunk, nem messze. Idehívom.

Közelebb léptem, hogy jobban lássak, de egy férfi mellettem kitarította elém a karját. Gyorsan leeresztette, mint aki rájött, hogy nem lett volna szabad megérintenie, és elhátrált.

– Csak óvatosan – mondta.

Vettem rá egy pillantást, és észrevettem a drága, sötét öltönyét. A Neusteter's divatruházban, ahol dolgoztam, ezeket reklámoztuk „egyszerű elegancia” néven. Az ilyen óhatatlanul feltűnt nekem.

Ekkor felgyúlt az utcai lámpa, és kicsit jobban láttam az utcán fekvő férfit. Katona volt. Barna zubbonyát állig begombolta, kisuvickolt csizmája csillogott a gyér fényben. Barna sapkája a közelben hevert, esés közben pottyanhatott le a fejről. Alaposabban megnéztem, figyeltem az arcát. Vér szivárgott ki a szemén és a száján, a katona kínok között fétrengett.

– Senki nem segít neki? – kérdeztem, és kezdtem letérdelni.

Ekkor a férfi már megragadta a karomat.

– Vigyázzon, hölgyem! Influenzás!

A spanyolnátha. Hát persze! Ezért nem sietett senki a segítségére. Hozzá sem akartak érni. Kitartottam a kezemet, de vissza is húztam. Én sem akartam megérinteni. Nem tudtam. Nem mertem. Mi van, ha hazaviszem az influenzát Helenhez és Dorothyhoz?

Olvastam az újságcikkeket, melyek rámutattak annak iróniájára, hogy 1918 van, a háború a végéhez közeledik, de a túlélő katonákat elviszi az influenza. Hazahozták Európából, és most mindenki félt,

hogy elkapja. Helen történeteit is hallottam. Egy hónapon át minden reggel óva intett, azt mondta, kerüljem a tömegeket, vigyek magammal ebédet a munkahelyemre, hogy ne kelljen étteremben enni. Nem mentünk már moziba, áruházba, még templomba se, bár az nem volt nagy áldozat, mert amúgy is ritkán jártunk. Maud, az albérlőnk, meghalt influenzában, és befogadtuk a tízéves lányát, Dorothyt. Még az is szóba jött, hogy elmarad a mai Szabadság Kötvény felvonulás. De mégis megtartották, és én kimentem az utcára megnézni, Helen figyelmeztetései ellenére elvegyültem a tömegben.

Most ráébredtem, hogy én is lehetnék az az ember a földön, vonagló végtagokkal, sötétkék arccal. A tömeggel együtt én is álltam csak némán, és lebilincselve, ugyanakkor viszolygással figyeltem, ahogy a katona abbahagyja a rángatózást. Rándult még egyet, aztán megdermedt.

– Meghalt – mondta valaki.

Kirázott a hideg. Utáltam magamat, amiért nem tettem semmit. Le kellett volna térdelnem mellé, megfogni a kezét. Járt volna neki az emberi érintés a halála percében. És ha Peterrel, a vőlegényemmel történt volna, aki éppen Franciaországban harcolt? Ha haldokolna, szeretném, ha valaki fogná a kezét a végső pillanatokban. De én is éppúgy félttem, hogy elkapom az influenzát, mint mindenki más. Megborzongva hátráltam, eltűnődtem, vajon túl közel mentem-e. Talán a maroknyi tömegben valaki már elkapta a betegséget, és reggelre az egyikünk halott lesz.

– Mentőt kéne hívnunk – mondta az egyik bábészkodó.

– Nincs elég – mondta a férfi mellettem. – Azonkívül halottakért nem küldenek.

– Nem hagyhatjuk csak úgy itt – szólaltam fel, magamat is meglepve.

– Ja, hát mindennap köröznék a hullaszállító kocsik. Vagy majd a hadsereg összeszedi – mondta a jól öltözött férfi. – Van telefonom. Ha hazaérek, hívom a központot. Nem szabad, hogy túl sokáig itt feküdjön. Rájönnek a kutyák. Talán gyerekek is járnak erre. – Meghúzkodta a puha filckalapját, lejjebb húzta a homlokába.

A férfiak vetettek egy utolsó pillantást a halott katonára, majd elsiettek, átgázolva a barna leveleken, közben már arra gondolva, ahogy bejelentik: „Nem fogod elhinni, mit láttam ma”, és ki is színezik, feljavítják egy kicsit a történetet. Magukat is jobb színben tüntetik majd fel, azt mondják, készültek segíteni, de aztán rájöttek, hogy esetleg hazaviszik a betegséget. „Csak miattad nem segítettem neki”, mondják majd, áttolva a felelősséget a feleségükre.

Én jöttem el utolsóként. Helen már halottak tucatjait látta, de számomra ez volt az első alkalom – legalábbis ravatalozón kívül, de ott meg a halottakat kicsinosítják, míg már óriási viaszbábuknak tűnnek, és nem az élettől megfosztott igazi embereknek. Nem ismerem a földön előttem fekvő férfit. Legalábbis nem hiszem, hogy ismerem. Nehéz volt megállapítani a sok vér és a sötét arca miatt. Talán a kedvese otthonához tartott éppen, vagy futott egy villamos után? Talán abban a házban lakott, ami előtt feküdt, csak a szabadban akart meghalni. Volt vajon felesége vagy családja, akik azt hitték, hogy most már biztonságban van, miután hazaérkezett a háborúból? Talán megígérte a lányának, hogy olvas neki, vagy a fiának, hogy üveggolyóznak aznap este. Tűnődnek majd, hol lehet, ahogy várnak az asztalnál, és hűl a vacsora. Ha van telefonjuk, felhívják a kórházakat, hátha balesetet szenvedett. Agyuk egy zugában felüti fejét az aggodalom, hogy esetleg influenza. De nem. Túlélte a nyugati frontot, az ágyúkat, a nyavalyákat, a lövészárkokat. Nem egy kis influenza fogja elvinni.

Arra gondoltam, milyen rémes így elhunyni, kint a hidegben, bá-mész idegenek szeme láttára. Én mindig úgy képzeltem, hogy ágy-ban halok meg, nagyon idősen, zokogó szeretteim gyűrűjében, fehér hajam és hálóingem a fehér ágynemű háttére előtt. Békésen biztósítok mindenkit, hogy nem félek, készen állok arra, ami vár.

Helyesebben, sokat nem gondolkodtam eddig a halálon, de most muszáj volt. Fekhetnék én is ott a földön, rútan, mocskosan, árasztva a halszagot. A járókelők eltakarnák az orrukát a zsebkendőjükkel, és undorodva megbámulnának. A halál nem volt az én védelmezett világom része. Helen tudta ezt, ebben biztos voltam. Soha nem beszélt nekem a halálról, de hát mindig is óvott, próbálta elfedni előlem az élet csúfságait.

Elővettem a zsebkendőmet, az orrom elé tartottam, de tudtam, hogy megvédeni nem fog. Egyesek gézből vagy csomagolóvászonból készült maszkot hordtak, bár a kormány semmilyen nyilatkozatot nem tett a viselésükről. Wilson elnök talán úgy érezte, rontja a közmorált, ha túl nagy hangsúlyt fektetnek az influenzára. A háború elvégre még tartott, az emberekben tartani kellett a lelket. Egy ideig mindenhol maszkokat lehetett látni. De nem mindig nyújtottak védelmet az influenza ellen. A nővérek, mint Helen is, viselték, de még úgy is el tudták kapni a betegséget.

Ha hazaérek, beszámolok Helennek a halott katonáról, gondoltam. Talán a rendőrséget is felhívom, a férfinak mellettem esetleg kiment a fejéből. Nekünk volt telefonunk, hogy Helen tudja tartani a kapcsolatot a kórházzal. Ezt az egy apróságot megtehetem. Jobban fogom érezni magamat tőle.

Még mindig az orrom elé tartottam a zsebkendőmet, amikor hazaértem. Addigra az ég már besötétült, az utcát a tornácok lámpái

világították meg. Gyalogoltam az esőtől nedves avaron át. Felvettem a földről az esti lapot, majd lábbal betoltam a bejárati ajtót, és meglepett, hogy nem volt teljesen becsukva. Dorothy félős volt, így mindig ellenőriztük az ablakokat és az ajtókat. Helen is ilyen volt. Én voltam a gondatlan a családban.

A tornácunkon nem égett a lámpa, amikor beléptem az ajtón, felkapcsoltam. A nappaliban sem világított semmi, és ezt furcsállottam, mert Helen nem szívelte a sötétséget. Ami azt illeti, égő lámpa mellett aludt. Biztos a konyhában tüsténkedtek Dorothyval, és nem figyeltek oda a sötétedésre.

Dorothy régen a pincénkben lakott a szüleivel, Ronald és Maud Streeterrel. Néhány hónappal korábban Mr. Streeter elment itthonról, és soha nem tért vissza. Örültünk, mert megijesztett minket. Ahogy azok az emberek is, akiket a házunkba hozott. Arra gondoltunk, talán csempészek Észak-Denverből vagy akár Leadville-ből, ami egy ezüstmányaváros, és ahol erős whiskyt főznek Sugar Moon néven.

Maud és Dorothy is félt Mr. Streetertől, mert ütötte őket. Legalábbis erre a következtetésre jutottam Maud monoklijából. A karján is láttam zúzódásokat. Dorothynak nem voltak zúzódásai, legalábbis látható helyen, de egyértelműen nem kedvelte az apját. Láttam, ahogy egyszer a bokrok mögé bújt, amikor Mr. Streeter feljött a pincéből. Máskor meg felosont a lépcsőn, amikor az apja kiabált Mauddal, és a tornácon kucorgott. Egyszer kimentem behozni az esti hírlapot, és Dorothyt a tornácon találtam, a hintaágyban aludt. Órák óta ott lehetett.

Maud nem mondta el nekem, mi történt Mr. Streeterrel, csak annyit, hogy elment. És örültem, mert Maud és Dorothy boldogabbak voltak a távozását követő hetekben. Ahogy Helen és én is.

Később Maudot elvitte az influenza, és senki nem jelentkezett Dorothyért. Feladhattunk volna hirdetést az apjának, de Dorothy könyörgött, hogy ne tegyük. És hát Helen sem akarta, hogy visszajöjjön. Az influenza miatt annyi gyerek árvult meg, hogy tudtuk, a város csak örülni fog, ha hallgatunk. Dorothy csak egy újabb gyerek volt, akit így viszont nem kellett árvaházba helyezni. Velünk akart maradni, és Helen azt mondta, be kell fogadnunk, ő egy olyan lelkecske, ahogy Peter mondaná. Később majd eldöntjük, mi számára a legjobb, de egyelőre lehet a kishúgunk.

– Megjöttem – kiáltottam. – Micsoda napom volt!

Senki nem felelt.

– Helló! – köszöntem, és felkapcsoltam a lámpát a nappaliban. Hátráltam egy lépést, és majdnem felbuktam egy földön fekvő párnában. Amikor szétnéztem a szobában, láttam, hogy egy szék felborult, és egy másik lámpa törötten hever a földön.

– Helen? – kiáltottam.

Félnem kellett volna, de a halott katona körül forogtak a gondolataim. De akkor is...

– Dorothy? Hol vagy?

Neszt hallottam a konyhában. Helen magas és szinte elfúló hangja követte.

– Lutie, itt vagyunk bent – kiáltotta.

Gyorsan bementem a konyhába. A sötétben két alakot láttam, Helenét és Dorothyét.

– Mi folyik itt? Kapcsoljátok fel a...

– Ne – vágta rá Helen. – Semmit ne kapcsolj fel!

Ahogy a szemem hozzászokott a sötétséghez, Helenre bámultam, aki dermedten térdelt a földön, a jégtörővel a kezében. Mellette feködött Mr. Streeter, és tudtam, hogy halott.

Egy hosszú rémálom kezdete volt ez. Egy férfi holtan feküdt lejjebb az utcán, egy másik meg a mi konyhapadlónkon. A következő sötét napokban, amikor a halál mintha egyáltalán nem akart volna tágitani mellőlünk, megtudtam, hogy Helen eddig megóvott engem a világ gonoszságaitól. Addig a napig készpénznek vettem a vidám életemet. De most szembesültem a halál kiszámíthatatlanságával. Helen ügyelt a biztonságra, de az elkövetkezendő napokban megismertem az igazi félelmet. Nemcsak magamat féltettem, hanem Helent és Dorothyt is, akit úgy megszerettem, mintha tényleg a húgom lett volna.

Megismertem a szeretet erejét, és megtanultam, hogy a szerelem örök. Addig a borzalmas napig egy lány voltam, aki szerette a vidámságot, a szórakozást, a nevetést, az éjszakai életet. Keveset gondoltam mások bánatára. Szerintem abban a pillanatban, hogy megláttam Mr. Streetert a konyhánkban, a linóleumon heverni, tudtam, hogy minden végleg megváltozott.

Kettő

Helen négy évvel volt idősebb nálam. Magas nő volt, formásnak mondták. Én alacsonyabb, soványabb voltam. Helen aranyszínű haja göndörödött, dugóhúzókként csüngtek a tincsei ápolónői fejfedője mellett, az én hajam meg sötét volt és szögegyenes. Az ő szeme kék volt, az enyém szürke. Szürke, mint egy viharos éjszaka a tengeren, ahogy azt egyszer egy fiú mondta nekem. Hízelgőnek találtam, mígnem elgondolkodtam, Iowa kellős közepén hol látott vajon valaha tengert? Helen csinos volt, de az emberek rám mondták, hogy szép vagyok. Szerettem magamra Theda Bara-féle csábos démonként gondolni. Rúzsoztam az ajkamat, pirosítót tettem az orcámra, és saját készítésű, egzotikus ruhákat viseltem. Persze csak azután, hogy elhagytam Iowát, és Denverbe költöztem.

1914-ben érkeztünk Denverbe, Helen akkor huszonkét éves, képesített ápolónő volt, én meg tizenkilenc voltam, két év után kaptam képzőművészeti diplomát a Welsh Design Schooltól Cedar Rapidsban. Szép kis summát tudtunk magunkkal hozni. Anyánk két évvel korábban halt meg, apánk nem sokkal később követte, és az életbiztosítása pénzhez juttatott minket – tisztességes mennyiséghez, mivel életbiztosítási ügynök volt –, és örököltünk egy tehermentes házat is.

Korábban soha nem gondoltam arra, hogy elköltözöm Cedar Rapidsból. De egyik nap, ahogy szortíroztuk apa cuccait, és mindenről eldöntöttük, mit tartunk meg, mit adunk rokonoknak, mit adományozunk az egyháznak, Helen elárulta, hogy megpályázott egy pozíciót a denveri Saint Joseph Kórházban.

– Még apa megbetegedése előtt írtam nekik, aztán kiment a fejemből. Ezen a héten kaptam meg az ajánlatot. Ha tudtam volna, hogy apa ilyen rossz állapotban van, eleve nem is pályáztam volna. Megírom nekik, hogy nem megyek.

– Miért akarod itt hagyni Cedar Rapidst? – kérdeztem.

Helen mindig is kedvelte a városunkat, bár, ha jobban belegondoltam, rájöttem, hogy az elmúlt pár évben nyughatatlanná vált.

– Azt már tudom, hogy itt milyenek a kórházak. Életem hátralevő részében haldokló öregasszonyok ágytálját hordozhatnám. Ennél valami izgalmasabbra vágyom.

– Akkor vállald el a munkát. Én elleszek itt egyedül, megtartom a házat, hátha valamikor haza akarsz jönni.

– Nem fogok akarni – felelte Helen. – Mi lenne, ha mindketten elmennénk? – kérdezte azután.

– És itt hagyjuk Cedar Rapidst? Mit csinálnék Denverben?

Én más voltam, mint Helen. Nem terveztem előre. Csak hagytam, hogy megtörténjenek a dolgok.

– Eladhatjuk a házat, és vehetünk ott valamit, talán plusz szobákkal, amiket kiadhatunk. Én dolgoznék, te meg tanulhatnál képzőművészetet az egyetemen, igazi iskolában, nem valami babaházban, mint a Welsh Design School. A biztosítótól származó pénz egy részét elkölthetjük a képzésedre. – Elhallgatott. – Iowában születünk, Lute. Mi, Hite-ok, három nemzedék óta élünk itt. Cedar Rapids nem

rossz város, de tényleg itt akarjuk tölteni az egész életünket? Ami engem illet, én szeretnék még egy kicsit világot látni.

– Akkor miért Denverbe megyünk? Miért nem Chicagóba vagy New Yorkba?

– Annyira nem vagyok kíváncsi a világra – mondta Helen.

Leemeltem apánk második legjobb öltönyét egy kampóról a gardróbban – a legjobb darabban temettük –, és kiterítettem az ágyra. Ha itt maradok Cedar Rapidsban, akkor egy nap talán ugyanazt fogom tenni a férjem ruháival, szortírozom őket a halála után, talán ugyanabban a szobában. Lehangelő gondolat volt.

– Ha túl sokáig maradunk itt, valószínűleg férjhez megyünk, és aztán soha nem megyünk el.

– Jaj! – mondta Helen.

– Én is így vagyok vele.

– Bármikor visszajöhetünk – jelentette ki Helen, bár az imént mondta, hogy ő nem fog.

– Vissza.

Egymásra néztünk, és elneveltük magunkat. Ha egyszer elmegyünk, én sem jövök vissza!

Így hát eladtuk az örökölt házunkat, és vettünk egyet nem túl messze Denver központjától. Kiadtuk az alagsorunkat, először egy fiatal párnak, aztán tavaly Maud és Ronald Streeternek és a lányuknak, Dorothynak. A ház többi részét tornácostól megtartottuk magunknak. Helen elfogadta a pozíciót a Saint Joseph Kórházban, és én beiratkoztam a Denveri Egyetemre szépművészetet tanulni.

Imádtuk Denvert. A házunkból láttuk a hegyeket, a nyáron is hófedte csúcsokat. A városban hatalmas parkok voltak. A kedvencünk a Cheesman volt, amit Denver első temetőjére építettek, az még a Jack

O'Neill's Ranch nevet viselte. Ha szitált egy kis hó, megjelentek az egykori sírok körvonalai. A parktól nyugatra nagy házak álltak, ott laktak a politikusok, bányamánások és a Denver Post, a város csiricsaré újságjának a tulajdonosai.

Még nyugatabbra állt az államgyűlés épülete, aranyozott kupolája ragyogott a napon. A flancos villák a közeli Grant Streeten öregebbek voltak – hatalmas kő- és téglarakások tornyocskákkal. A villákban pompázatos szalonok és báltermek. Bámultunk befelé az ólomberakásos ablaküvegeken, tűnődve az itt lakó dúsgazdag családokon. Az egyik ház egykor Colorado „Ezüstkirálynak” a tulajdona volt, aki elvesztette a vagyonát. Barátnőm, Florence, megmutatta, melyik ablak mögött volt a szobája. Ő egy bányászkunyhóban lakott a hegyek között, de Denver utcáit járta. Egykor csodálták a szépségeért; most már öreg és töpörödött volt, rongyokba öltözött, és a haját férfisapka alá tűrte.

Helen szabadnapján a Tizenhatodik utca nagy boltjaiban vásároltunk, és beugrottunk ebédelni a Daniels & Fischer ebédlőjébe, ahol a tapéták trópusi tájakat ábrázoltak. Elvillamosoztunk a Larimer Streetre, ahol Denver első fakunyhói álltak egykor. Elsétáltunk az ivók és szerencsejáték-barlangok mellett a Manhattan étteremhez. Olyan puha marhasültet szolgáltak fel, hogy az étterem nem is tartott késeket.

Egyszer elvonatoztunk Leadville-be, ami fent van magasan a Sziklás-hegységben. Valamikor pezsgő bányászváros volt – Oscar Wilde fellépett az ottani színházban –, de az ezüstpiac 1893-ban összeomlott, és az épületek felett mostanra eljárt az idő, megkoptak. A szőlodánk előcsarnokának a padlójába egykor ezüstdollárok voltak beágyazva, de már réges-régen felfeszegették őket. Helen vett egy liter

Sugar Moont, de soha nem nyitottuk ki. Otthon tároltuk a seprűkamrában.

Két évvel azt követően, hogy Denverbe érkeztünk, lediplomáztam, és a plusz hálósobánkban berendeztem egy műtermet. De mivel nem volt kereslet egy ismeretlen, ráadásul nem is különösebben jó művész festményei iránt, munkába álltam a Neusteter'snél, ami egy nagyáruház volt igényeseknek, és ahol ruhákat rajzoltam a reklámok számára. Csodás állás volt. Nagyon szerettem ruhákkal dolgozni. Megrajzoltam egy ruhát vagy egy szoknya-blúz együttest, majd hazamentem, és elkészítettem magamnak az anyagból, amit a Denver Dry Goods üzletközpontban vásároltam.

Mire felvettek a Neusteter'shez, Helen az otthonápolásra tért át, és a szegényeket és az időseket látogatta. Azt mondta, ez a munka nagyobb kihívást jelent, mint a kórházi. Szeretett részt venni a betegek életében. Eleve ezért lett nővér – hogy másokon segítsen, ezt mondta.

A vőlegényével, Gilbert Rushtonnal a Saint Joseph-ben ismerkedett meg. Már két éve jegyben jártak, és vártak az esküvővel, míg Gil befejezi a gyakorlatát. Szerintem Gil korábban is elvette volna Hेलent, de ő halogatta. Tűnődtem, vajon amiatt aggódik-e, hogy teherbe esik, és Gil nem tudja majd befejezni a tanulmányait. De bármilyen szoros volt a kapcsolatunk, soha nem beszéltünk szexről vagy terhességről. Mintha Helen ízléstelennek tartotta volna ezeket a témákat. Amikor egyszer kérdeztem szexről – elvégre nővér volt, képen volt –, hátat fordított nekem. Tudtam, a munkája tehet erről: szegény nőknek segített, akiknek túl sok volt a gyereke, a férjek verték őket, vagy a szülés után túl gyorsan ragaszkodtak a jogaikhoz. Mindezt tudva, ki ne tartotta volna kellemetlen témának a szexet?

Helen aggódott miattam ilyen értelemben, félt, hogy hagyok egy fiút túl messzire menni. Ha túl sokáig időztem a tornácon valakivel, aki hazakísért, felkapcsolta a lámpát a nappaliban, vagy felhúzta a rolót. De nem kellett aggódnia. Azt nem bántam, ha egy fiú búcsúzól megcsókol, de ennél tovább nem mentem. Nem azért, mert prűd voltam. Csak soha nem találkoztam olyan fiúval, akit annyira kedveltem volna – Peterig. Peter meg túl erkölcsös volt ahhoz, hogy bármivel próbálkozzon. Ami talán nem is volt baj, mert én kevésbé tartottam magam a szigorú elvekhez. Jelen pillanatban ez persze csak elméleti fejtegetés volt, hiszen Peter Franciaországban harcolt a Fritzekkel.

A háború már három éve zajlott, amikor 1917-ben megismerkedtünk. A barátnőm, Florence mutatott be minket egymásnak. Florence reklámszövegeket írt a Neusteter'snél, és az ő barátja meg Peter egy közösségbe jártak. Egy partin ismerkedtünk meg, amit Florence rendezett, és Peter randevúra hívott. Teológiát hallgatott a Denveri Egyetemen.

– Isten útjai kifürkészhetetlenek – mondtam nevetve Helennek.

– De egy lelkésszel, Lute, most komolyan! – felelte ő, némi viszolygással a hangjában. – Vigyázz vele! Általában nagyra tartják magukat, ünnepi alkalmakra valónak.

Az elmúlt néhány évben Helenben kialakult egy ellenszenv a lelkészek iránt. Nem tudtam az okát. Talán egyszer randevúzott eggyel, aki kiállhatatlan volt – vagy pimasz.

– Nem készülök hozzámenni.

– Hát, hála istennek! Milyen rémes lehet egy lelkész feleségének lenni. Nem hiába mondják, hogy szegény, mint a templom egere.

Szokatlanul meleg, kora tavaszi nap volt, ültünk a tornácon, a hintaágyon, a trombitafolyondár előtt, ami épphogy kezdett zöldelleni.

Helen letúrta a fehér harisnyáját, majd le is vette a nehéz nővércipőjével együtt. Nyújtóztatta a lábujjait a tornác szürke, sima padlóján, amit múlt ősszel festettünk le.

– Csak azért mondtam igent a randevúra, mert nincs más dolgom szombat este.

– De akkor minek vele találkozni?

– Most csapódjak megint hozzátok?

Gyakran mentünk moziba hármásban. Ami azt illeti, Helen valószínűleg a szükségesnél gyakrabban hívott el, szinte, mint aki nem akar kettesben maradni Gillel. Gil kedves ember volt, és látszott, hogy jó orvos lesz belőle, de az én ízlésemnek kissé túl komoly. De a lelkész is jó eséllyel komoly ember lesz.

– Hát, az ördögbe is, talán most mi csapódunk hozzátok.

– Hogy beszélsz, Helen? Vigyáznod kell majd a szádra ennek a fiúnak a közelében.

Helen levette a hajába tűzött fejfedőjét, és az ölébe tette.

– Hogy hívják?

– Peter Howell. – Állítólag a társadalom krémjéhez tartozott, és még valami szám is volt a neve előtt, harmadik vagy negyedik, ilyesmi. Nem figyeltem.

– És az egyetemről nem ismertétek egymást?

– Láttam már, de csak ezen a héten ismerkedtünk meg. Jóképű fiú.

Peter magas volt, sötét szemű, és sötét haját majdnem középen választotta el.

– Ja, ez mindent megmagyaráz – jegyezte meg gunyorosan Helen. Ravaszksáson rám nézett. – Szerinted le fog térdepeltetni az étteremben, hogy áldást mondjatok?

Egymásra néztünk, és kirobbant belőlünk a nevetés. Elvégre testvérek voltunk. Előfordult, hogy az egyikünk egyetlen szavától a

másik röhögőgörcsöt kapott. Ilyen szoros volt a kapcsolatunk. A szü-leink vallásosak voltak. Helen szeretett úgy fogalmazni, hogy való-di keresztények voltak, olyanok, akik segítik a szegényeket és a meg-alázottakat. Nagylelkűek voltak, elnézték mások bűneit. De sokat imádkoztak, és mi úgy nőttünk fel, hogy este Bibliát olvastunk és imádkoztunk, nem is beszélve a reggeli előtti asztali áldásról, ami olyan hosszúra nyúlt, hogy szerintem soha nem ettem meleg reg-gelit. Térdeltünk a konyhapadlón, ami télen jéghideg volt, míg apa megköszönte az Úrnak az adott napot, az időjárást, a termést, az ál-latokat, a családot, a biztosítási ügyfeleit, és felsorolta azokat, akik-ről tudtuk, hogy jól jönne nekik egy kis segítség. Nemcsak felsorol-ta a szükségét szenvedők nevét, hanem ha esetleg Isten nem tudná, apa elmondta neki, melyiket hogyan lehetne megsegíteni, és miért gondolja úgy, hogy Isten közbeavatkozhatna. Helennel néztük a föld-dön mászó hangyákat, olykor egér is volt, és próbáltunk nem egy-más szemébe nézni, nehogy elkuncogjuk magunkat. Az csak imád-ságok újabb özönét szabadította volna el, amelyekben apa Isten bo-csánatát kéri tiszteletlen viselkedésünk miatt. Egy idő után anya azt mondta, „Apa...”, és akkor apa befejezte. Belapátoltuk a hideg reg-gelinket, és kirohantunk az ajtón, hogy beérjünk az iskolába még be-csengetés előtt.

– Ez a fiú talán elvihet a Baur'sba egy üdítőre, és térdelhetsz ott – mondta Helen.

– Jaj, hagyd abba! Kezdesz fárasztani. Gondolom, már minden poént hallott. Csak moziba megyünk. Szórakozunk kicsit.

– Egy lelkésszel? – Az egyik harisnyát felhúzta a kezére, hogy meg-vizsgáljon egy szemet.

Talán igaza volt. Talán nemet kellett volna mondanom.

– Biztosra veszem, hogy örül, amiért randevúzol velem – mondta a nővérem.

– Persze hogy örül. Ki ne örülne? – feleltem.

Lassan hintáztunk. Lábfejemmel lepöccintettem egy lehullott falevelet a tornácra a lenti virágágyásba. Amikor felnéztem, éreztem a szomszédban kiakasztott, száradó ruhák szappanillatát. Hintáztam oda és vissza, és az előző este megismert fiatal férfin járt az eszem.

Egyszer csak megjelent Mr. Streeter, megrémisztve minket. Vigyorogva meghúzkodta a sapkáját, és éreztem, ahogy Helen megdermed.

– Jó estét, hölgyeim! – mondta.

– Üdvözlöm, Mr. Streeter – felelte Helen.

– Hogy megy a munkakeresés? – kérdeztem.

Abban a hónapban nem fizetett bérleti díjat, mert nem volt munkája.

A fejét rázta, és gyászosan nézett felénk.

– Nem túl jól, Miss Hite. Senkinek sem kell egy becsületes, keményen dolgozó ember.

– Így háború idején azt hittem, még a nem becsületes és nem keményen dolgozó embereknek is jut munka – válaszolta Helen, némi éllel a hangjában.

– Jó vicc – mondta a férfi, bár mindketten tudtuk, hogy Helen nem tréfált. – Majd bepótlom a díjat, amikor szerzek munkát – tette hozzá.

– Legyen kedves – felelte Helen.

Figyeltük, ahogy Mr. Streeter a ház mögé megy, és lebukik a szárítókötél alatt, olyan gorombán tolva félre a csipesz zsákokat, hogy néhány csipesz a földre pottyant. Otthagya őket.

– Csak Maud és Dorothy miatt nem hajítom ki. Nem kedvelem – suttogta Helen, mintha Mr. Streeter még mindig hallhatná. – És nem kedvelem a férfiakat sem, akik idejárnak, és őt keresik.

– Engem is megijeszt – mondtam.

Helen a hősségre panaszkodva legyezgette magát a sapkájával.

– Szoktad azt kívánni, bár a seregben lettél volna ápolónő? – kérdeztem témát váltva.

– Néha.

– Még mindig lehetsz ám. Olvastam az újságban, hogy nagy hiány van nővérekből. Ha elmész Franciaországba, vigyázok a házra, amíg vissza nem jössz.

– Éppenséggel gondoltam már rá – mondta Helen. – Mindig is látni akartam Párizst. De nem így. Nem tudom, megbirkóznék-e vele.

– Meg hát. Denverbe is ripsz-ropsz átköltöztél.

– Itt beszélem a nyelvet.

Ezen nevetnem kellett.

– És nagyon nehéz lehet megtanulni, hogy „Hol fáj?” franciául?

– Ja, az mindegy. Háborúban elég nyilvánvaló, hol fáj. Ott, ahol leszakadt a lábad, meg ahol folyik ki a beled. Azt is könnyű megállapítani, ha gázmérgezése van valakinek, mert a hangja olyan, mint ha éppen megfulladna. Tényleg nem a nyelv a gond. Hanem az, hogy nem tudom, alkalmas vagyok-e az ilyen munkára. Találkoztam egy nővérrel, aki éppen a frontról tért vissza, és azt mondta, rettenetes. Felmondott. Nem bírta.

– Te bírnád.

– Nem tudom, Lute. Egy időben azt gondoltam, bármit bírnék, de nem. – Elnézett nyugati irányba, a hegyek felé. – Otthagytam a kórházat, mert olyan nőkkel és gyerekekkel akartam dolgozni, akiknek ténylegesen szükségük van rám. Nőkkel, akik... tudod... tényleg

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod velem.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

azt akarom, hogy számítson, amit csinálok, olyanokon segíték, akik nélkülem meghalának. Néha elgondolkodom, talán dolgozhatnék odaát, a fronton. De ma történt valami, ami elbizonytalanít. Átkötöttem egy kislány lábát, legalábbis, ami megmaradt belőle, miután átment rajta a vonat. Szegényke nem lehet több nyolc-kilenc évesnél. Szenet szedegetett a síneknél, mert a családjának nincs pénze, hogy vegyenek. Neki hogyan fest a jövője? Amikor eljöttem, és felszálltam a villamosra, az utolsó sorban ültem le, és sírtam. Ha ennyire megvissel egy ilyen tragédia, mit szólnék a fiúkhoz, akiknek leviszi a repesz az arcát, vagy elvesztik mindkét karjukat? Néha szeretnék együttérző lenni, máskor meg szívesen megszabadulnék minden érzéstől. És ebben hol az emberség?

– Peter mondott erről valamit. Azt mondta, ha tényleg segíteni akarunk a rászorultakon, éreznünk kell a bánatukat.

– Ki mondta?

– Peter, a lelkész, akihez szerintem hozzá fogok menni.

Helen vállat vont.

– Ő honnan tudná?

Megint a sapkájával legyezgette az arcát. Fülledt napunk volt, és a Helen kontyából kiszabadult tincsek az arca körül göndörödtek.

– És szerintem Gil nem is szeretné, hogy elmenjek – tette hozzá.

– Ez az igazi ok, nem? – kérdeztem, bár nem voltam biztos a dologban.

– Nincs ínyére a gondolat, hogy külföldre menjek. De szerintem megvárna.

– Behívhatják. Szükség van orvosokra.

– Be. – Helen felém fordult. – Lelkészeket is behívnak?

– Honnan tudnám?

– Kérdezd meg!